

УРОК № 12

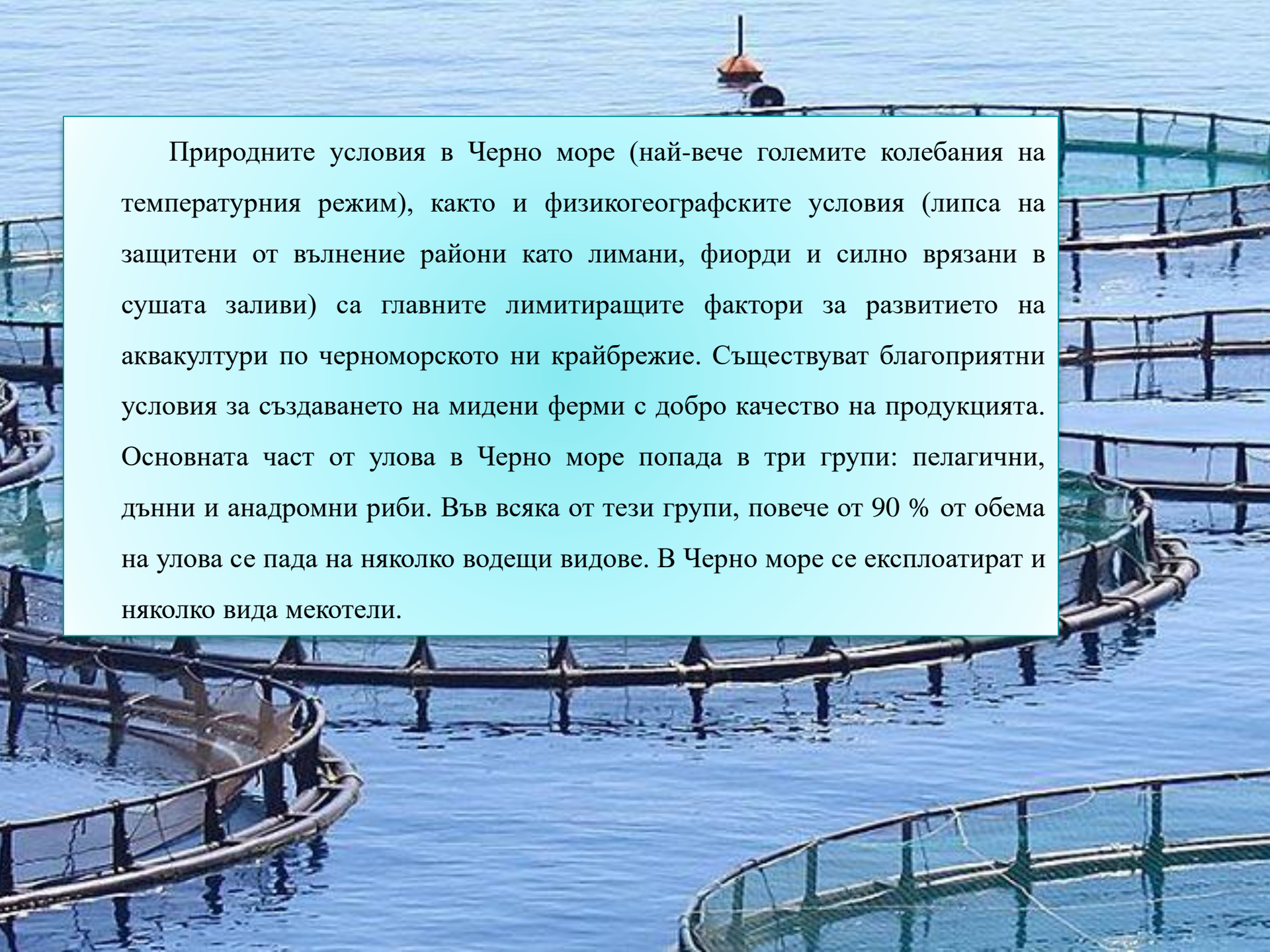
“Рибарството като отрасъл”

- 1. Исторически преглед*
- 2. Черноморски рибни ресурси*
- 3. Черноморски риболовен календар*
- 4. Незаконен и нерегулиран риболов*

1. ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД

Рибата винаги е била от голямо значение за живота на хората, вероятно поради факта, че тя е била един от хранителните източници, които в найдълбока древност човек си е набавял най-лесно. Риболовството по българските земи е известно още от старата каменна епоха (палеолита) - преди около 100 000 г. От тези древни времена до началото на Третото българско царство нашите предшественици са риболовствали предимно в река Дунав и другите вътрешни реки. Средногодишните улови в реките през XIX и първата половина на XX век са били 1,5 – 2 млн. кг., а в края на XX век се стабилизират на нива около 1 млн.кг. Страната ни е разположена в югозападната част на Черно море, която не е богата на рибни ресурси поради тясната плитководна ивица, малкия приток на сладки води и по-високите зимни температури на водата. Средногодишните улови в Черно море през всички известни периоди са варирали между 4 - 6 млн. кг. (без улова на рапани от 3 до 6 млн. кг.), 90% от които се падат на черноморската трициона

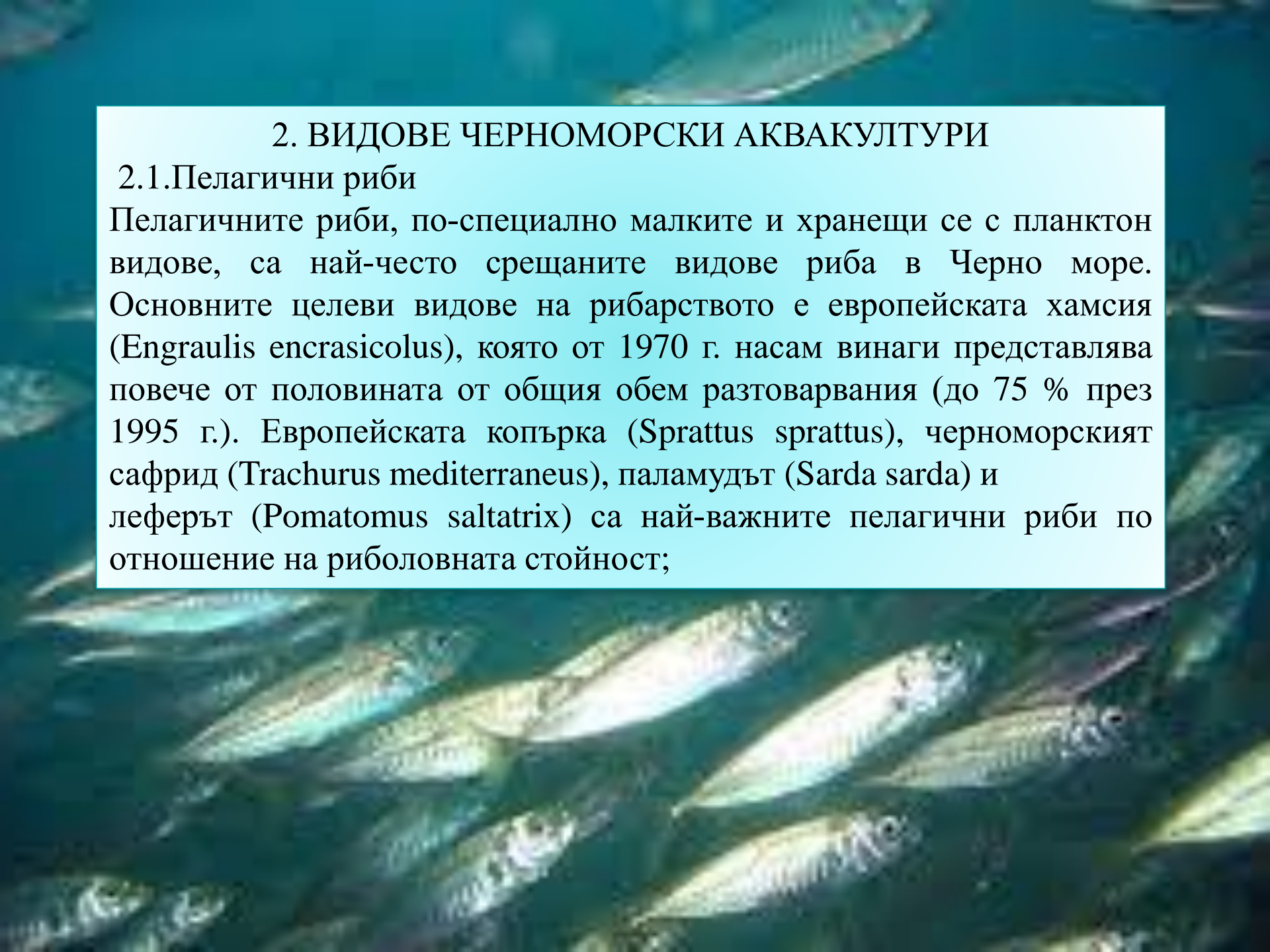

Природните условия в Черно море (най-вече големите колебания на температурния режим), както и физикогеографските условия (липса на защитени от вълнение райони като лимани, фиорди и силно врязани в сушата заливи) са главните лимитиращите фактори за развитието на аквакултури по черноморското ни крайбрежие. Съществуват благоприятни условия за създаването на мидени ферми с добро качество на продукцията. Основната част от улова в Черно море попада в три групи: пелагични, дънни и анадромни риби. Във всяка от тези групи, повече от 90 % от обема на улова се пада на няколко водещи видове. В Черно море се експлоатират и няколко вида мекотели.

2. ВИДОВЕ ЧЕРНОМОРСКИ АКВАКУЛТУРИ

2.1. Пелагични риби

Пелагичните риби, по-специално малките и хранещи се с планктон видове, са най-често срещаните видове риба в Черно море. Основните целеви видове на рибарството е европейската хамсия (*Engraulis encrasicolus*), която от 1970 г. насам винаги представлява повече от половината от общия обем разтоварвания (до 75 % през 1995 г.). Европейската копърка (*Sprattus sprattus*), черноморският сафрид (*Trachurus mediterraneus*), паламудът (*Sarda sarda*) и леферът (*Pomatomus saltatrix*) са най-важните пелагични риби по отношение на риболовната стойност;

2.2. Дънни риби

Най-важните видове дънни риби са калканът (*Psetta maxima*), меджидът (*Merlangius merlangus*), черноморската бодлива акула (*Squalus acanthias*), раираният и червеният барбун (*Mullus barbatus*, *M. surmuletus*) и четири вида от семейство *Mugilidae* (*Mugil cephalus*, *Chelon auratus*, *Chelon salien* и *Liza haematocheilus*). Общият среден улов на тези видове дънни риби ясно намалява след 2000 г.

2.3. Анадромни видове

Сред анадромните видове в Черно море са карагьозът (*Alosa* sp.) и видовете есетрови риби (*Acipenseridae*). Що се отнася до обема на улова, анадромните риби заемат последно място, но тяхната висока потребителска и икономическа стойност определя специалната им роля в структурата на морските ресурси. Запасите от анадромни риби се състоят основно от дунавските популации. През 2016 г. се въвежда пълна забрана за улов на есетрови риби в срок от 5 години считано до 2021 г.;

2.4. Пясъчна мида

Пясъчната мида (*Chamelea gallina*, *Ruditapes* sp.), черната морска мида (*Mytilus galloprovincialis*) и морският охлюв (*Rapana venosa*) са с най-висока търговска стойност сред мекотелите.

Черноморски риболовен календар

Януари

Кефалови риби, калкан, трициона, карагъоз, сафрид, хамсия, морска лисица и акула, попчета

Февруари

Кефалови риби, калкан, трициона, карагъоз, сафрид, хамсия, морска лисица и акула, попчета

Март

Кефалови риби, калкан, трициона, карагъоз, сафрид, хамсия, морска лисица и акула, попчета

Април

Карагъоз, трициона, хамсия, калкан, кефалови риби, попчета

Май

Трициона, хамсия, сафрид, карагъоз, калкан, кефалови риби, паламуд, барбуня, попчета

Юни

Сафрид, паламуд, трициона, хамсия, калкан, кефалови риби, карагъоз, лефер, барбуня, попчета

Юли

Сафрид, паламуд, трициона, хамсия, калкан, кефалови риби, карагъоз, лефер, барбуня, попчета

Август

Паламуд, сафрид, хамсия, лефер, кефалови риби

Септември

Паламуд, сафрид, хамсия, лефер, кефалови риби

Октомври

Паламуд, сафрид, хамсия, кефалови риби, лефер, карагъоз, калкан

Ноември

Паламуд, сафрид, хамсия, трициона, кефалови риби, калкан

Декември

Паламуд, сафрид, хамсия, трициона, кефалови риби, калкан

4. НЕЗАКОНЕН И НЕРЕГУЛИРАН РИБОЛОВ

Незаконният, недокладван и нерегулиран риболов намалява рибните запаси, унищожава морските местообитания, нарушава конкуренцията, поставя добросъвестните рибари в неравностойно положение и отслабва крайбрежните общности, особено в развиващите се страни. ЕС се стреми да отстрани пропуските в законовата уредба, благодарение на които браконьерите извличат печалба от дейността си. Тепърва предстоят оценките от въздействието на незаконния риболов върху състоянието на запасите на рибните видове.

